

Клуб ажылын бедик деңгелче

(Партбюронун шиптириден)

Безде ишчилерини ортузунга культура-массалыг ажил дээр, партбюронун таларында таларында хайгаарал салаа чогуур чугула херек болбай. Ол чугула ажылче Улуг-Хемде «Күш-ажылдыг хостуу» колхозтун партбюронун сөөгү үеде элээн кичээниг салып турар апарган.

Партбюронун бөрүзү төнгөн чылдын декабрь 27-де бригадаларда болгаш колхоз төвүндө колхоз клубтарыны ажылыны «дугайында партбюронд ол ажылды харылап турар эш Монгуштуң информацияны диннаан. Чонуну культурууг негелдерин хандырып таларында колхоз төвүндө, Эйги-Хем сут-баран фермаларында кезде клубтар дээр ажылдап, колхозчуларын культурууг дымтанылгазын чөп организастап турар информациядан изерөөн. Олар бет-тыныгыр уран чугула солуң программалыг көргүзүлгө берелткеш, малчынарже үнүшкүндүг концерттерин организастап, айтыр, хары ийкеп тематиктиг кезээлери өй-өйдө эртирин турарлар. Ол ышкаш Козай фермасында кезде клубтун чон ортузунга массалыг ажыл сөөгү үеде

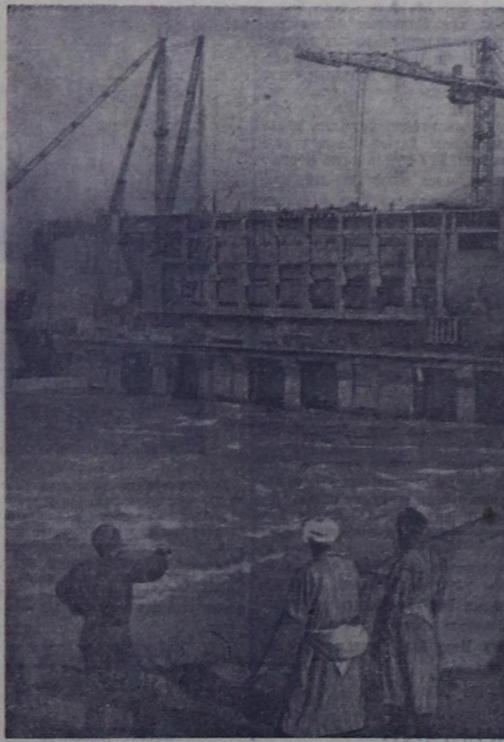
де база ажикип турарын партбюро демделгез.

Ындыг болза-даа колхозта культура одагынын ажылы кезде ишчилерини өзүп турар культурууг негелдерин ам-даа долзуу-биле хандырып шыдавай турарын, чамдык клубтар боттарынын культурамассалыг хемчеглерин доктаамал эвес, колдуунда кампанейжи өзү-биле чорудуп турарын партбюро айткан. Клубтар ажылында кол четпес чүвө болза, культурууг хемчеглерин организастаарыга активчилерин киржиктеп кошкак болуп турарында, адынын турар хемчеглер колхозчуларын байык амыдыралын культурузын бедилерини шоолундиг берейн келгенинде дээрдин чугуладалап демделгез, моон сонгаар кезде клубтар ажыл-агый соруугаларын, ылагыга СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун төгүлүг шиптирлерин боттандырыныга партиянын чок дугаалакчызы болуп, ажылчы чонуну коммунисттиг кижизидилгенин херээне чугула ролду бынаан турарын чедип алырын партбюро тус-тус клубтарыны чөвүлдеринге сүмөлз.

М. САНДАН.

«Шынык» кезде бижиктичи.

БАШТАЙГЫ АГРЕГАТТАР

ТАДЖИН ССР. Вахш хемде туудуп турар, Ортаазида эң күчүлүг ГЭС-тин туудуучулары болгаш монтажниктери күш-ажылчы улуг тивилгени чедип алган: 35,5 муң киловатт күчүлүг баштайгы турбина-агрегатты аптеп кылырын дооскан.

Амгалагга кирер ийги агрегатты белеткеп эгелзэн. 200 муң киловатт ажыг күчүлүг болуп ол ГЭС бүрүн амылгалга кирерини үезинде турар. Оң баштайгы ийи турбина-агрегады үлөтүрүп төгүн удаас бээр. ЧУРУНГА: Ортаазида эң улуг баштайгы гидроэлектростанцияны өнөрү-биле Вахш шынаанын эң ыраакы кишпактарында дехканнарнын күш турары.

Фото А. Поляковту.

СЭТА-нын фотохроникасы.

Кежээки школада

Хүндүсү кичээлдер доозулган соонда, Тээли ортуман школазынын класстары ээн турбас: анда аныктарнын кемээки школазынын өреничилери чыгып изерлер.

10-гу класста 30 кичи өренип турар. Школанын өске класстарыга боодарга, ол класстык өөредилге-инициативелиг ажылы эки тургустурар. Чазаныкы Хертек Ким, чолзаачы Хертек Бадра, фельдшер Зоя Москвина олар өренип турары бүгү-ле эртемгерге чүгө эки, нончүг эки өренип, бо өөредилге чыныгы бирги семестрин чедипшикин доосканнар. Олар чүгө эки өренипкер эвес, а мурнакы ажылдакчылар. Оларнын найызы-даа ажылы-биле өөредилгенин шактарынын шын таарыштырган: башыга онаалга күөсдеринин, кичээлдер катталарынын уелерин планнап алганнар. Оң ачызында, олар кичээлдерге үргүчү-ле ык белеткелиг изап, башкыларын айтырыларында долу болгаш биндингир харыларны берип турарлар.

Р. ШАБАЛИНА.

УЛУСЧУ ШАГДА

«Тээли» совхозтун үшкү салбырында партия организациясынын (секретары эш Лопсан) удуруглазында мында дружиначылар Кызыл-Даг суурун кудумчуларына, хей-ниитини черлеринге ниитини корум-чурумун камгалаар ажылды үлөгерлер чорудуп турар.

— Бо чылын бистик дружиначылармыс боттарынын хей-ниитини албан-хүлээлери күөсүдип тургаш, ниитини чурумун үрөөн, хулиган, өөр херектер үлөгөткөн 20 ажыг тавармаларын илереткенер. Оор, хулиган херек үлөгөткөн дугайында 7 кижини милиция органына, 11 херекти эш-хузууну судуна шалыктык, өскө чурум үрөкчилерин боттарынын хурадаларымыс сурган, сагындырып келген өскө — деп, дружиначы командир Салчак Каваа чугаалап оркан.

Кандыг-даа каяар, өптү оорларын үлөгөткөндерин илереткенге дружиначылар мержедигер, күрөтүн азы хаматтарынын өчүтүп оорлар, хулиганнар, ниитини корум-чурумун үрөөр чоруктар болган санында-ла оларын буруулуларын экет чокка арттырбас болган дружиначыларга суурун чурттакчылары өсүп турарлар.

Совхозтун үшкү салбырынын 150 ажыг кидорам дүгүн оорлаан, Ажыг-Кара-Сугга аппараты чамжырын алган турган Хертек Хунаын, Хойжу Чудумуну үтүзгөн оорлаан Шожал Байыр суугарын херектерин дружиначылар нарын аргаларын херектеп тургаш, илереткен.

Ниитини корум-чурумун үрөп, хемчег адырткан, дык хей кижилер бурууун ханызы-биле минини, боттарынын этинин-чаз ала г а н и ниитини мурнуна көргүзүп турар. Чижээ, анык ажылчы Кызыл-оол Күдөр эртен чылдын июнда суурун клубуна сонга үрөөн дугайында 15 хонукта шиптиргеш, мыдыг бак чоруну шуут катган, ол ам

Хуучулар саналдап, шүгүмчүлөп, сүмөлөп тур

Улуг-Хем районун «Улуг-Хая» совхозунун Арыг-Бажы сууруда хуучуларынын өтөттүг хуралы чоокта чаа болуп эртен. Апаа мында магазин эргелекчиси эш Писареванын 1962 чылдын март айдын ноябрь айга чедир ажылынын дугайында өтөтү илеткелди болгаш лангыш комиссиянын өтөттүг диннаан.

Бо үениң дургузунда рабкооптун бо магазини бараан саарылгазынын талазы-биле чамдык чедипшиктерин чедип алган дээрин илеткелди диннааткан. Сес айларын дургузунда магазин 80 муң рубльдин бараан-ышкы саар турган. 84 муң рубль түнүгү барааны саарып, ол планын 104 хуу күөстөкөн. Ол ышкаш бо үениң иштинде хуучу кезигүнге 19 кижини кирип алганы база-да багай эвес болуп турар.

Арыг-Бажы суурун чурттакчылары чыл келген түдүм өзүп олурары барымдалаан. «Улуг-Хая» совхозта рабкооптун баштаар чери эркен чылын мында үтөткөл чок эзелчеп саар ийи салдыжынын тургускан. Ол ышкаш аш-чөм барааннарына чонуну хандырылганын чөгүмчүлөр сорууга-биле тускай даректуу база тургускан. Магазин эргелекчиси эш Писарева, Чаш-оол болгаш ларек эргелекчиси Даваа оларнын хуучуларынын херектелин хандырып таларында чүткүлдүг ажилдап турарын хуралга чүвө чугаалааннар демделгез.

Хуралга санал бергендерден Т. Ак-Бөк, Э. Шангыр-оол, Ч. Кызыл-оол олар рабкооп баштаар чери (даргазы эш Александров) үе магазини болгаш даректуу чугула херектелин барааннары-биле чедир хандырып турарын шүгүмчүлөдүр. Оларга мындыг барааннар хаммаарык турар: уруглар майгалары, чик эртенгит кышкылар, шокар пестер, малчыныраң кылыгыг хеттери, үс, саржаг, эгет, даалан ышкыш продуктулар. Бо четпестерин чайладарын хуралдын киржикчилери негезгээр.

Х. САРЫГ-ООЛ.

Бай-Тайгада «Мурнакчы» колхозтун хуучуларынын хуралына СЭКП-нин ХХП съездинин шиптирлерини айттыгына чонуну материалдыг хандырылганын экижидер талазы-биле хемчеглерини бөгүнүгү күөсүдөп калдык болуп турарын чугаалааннар. Апаа кезде магазин эргелекчиси эш Чижиг бодунун өтөттүг берген. Көдөңин

ажыл-ишчилерини херектеди хун келген түдүм өзүп турар, ону дүүнүгү-биле денеп болбас, чонуну херектеди хандырып, оларын негелдерин өй-шаанда күөсүдери бистин улуг соруугагы дээрин ол бодуну илеткелдинге оналап демделгез. Чогууна бо сорууганы бистин хандырып билеп турарыыстан садыг ажилдакчылары бистер бараан саарылгазынын 11 айлардагы планын 209 муң рубльге саар тургаш, 219500 рубль кылдыр ажыг күөсүдү аргалыг болган бие дээрин ол өөрүшкүдү-биле диннааткан. Ол ышкаш мында 111 кижини хуучу кезигүнге кирип алган. Көдөңин чурттакчыларынын херектелин өөздөдөн моон алзаанда каш чижек бенин херектеп турар. Шуйнун кезде магазини бо эркен айларын иштинде бенин 43 оруну, 24 дээрин машинаны, 18 чадаг-тергени, 148 репродуктор болгаш азы-бүрү радиоприемниктери, нитизи-биле 89 муң рубль түнге барааннары саарган.

Ол чедипшиктер-биле херектеп турар магазини болгаш лангыш комиссиянын ажылында бар четпестерин апаа чүвө чугаалаан хуучулар илереткелзөн. Колхозтун Шуй-Бажы, Час-Адыр ышкаш ыраак черлерде турар малчыныраң кышкы чок чугула херектеп барааннары-биле хандырып айттыгынын мынча шиптирлерининден ол илжидерини даалан, керосин, шай, таапкы ышкаш херектедери болган-чок-ла үстүр уужура таваржы турарын эш Хомхушү чөптүг шүгүмчүлөдөн.

Шуй-Аксмыда калдыкчыга шөк-лөзү түрүп турар, апаа аш-чөм продуктулары садыг ларек тургузар дугайында негелдени ук черини чурттакчылары хей удаа тургузуп келгенер. Ол айттыгы амгыда дээр шиптирлеттинген хевээр болуп турар болгаш мында башкылар болгаш өске-даа чурттакчылар кышкы чок-чугула, чабын ичинде-даа колхоз төвүчө барааннап чоруп турар. Ол ышкаш үрөөн баштаар чери ол-даа база колхоз төвүндө-даа шкочанын уругтарына таваржы бичин хемчээлдиг дааралыг хеттер экип садыгалайын турарын хуучу эш Майна шүгүмчүлөдү.

Х. ЧАЙЛАГ-ООЛ.

Монгун-Тайганын кезде херектедилерини хуучулар таваржынын хуралына Монгун-Тайга сельпоу-

нун баштаар черини болгаш ревизия комиссиясынын чоруткан ажылдарын түнелди диннаан. Эртен үениң дургузунда Монгун-Тайганын кезде херектедилер нитизи 411416 рубльдин бараанын саарып, ол талазы-биле планын чүткөл 94 хуу күөстөкөн четпес. Оң кол чылдагы болза, чоңга кол чугула херектеп барааннары сельпо өй-шаанда чедирин ап шыдавын турганмыс. Монгун-Тайга ышкаш ыраак черлерин чурттакчы чонуну херектедилерини оңгай байдаларын ам-даа өөредип өрөйин келгенинде дээрин-демделгез аргажок. Сельпо баштаар чери база бир чугула айттыгы болуп хуучу кезигүтүрүнүн хураалын өтөттүг талазы-биле ажылды багай чоруткан. Кезде херектедилерини ортузунда чыл дургузунда 200 ажыг кижини кирип алыр аргалыг турган, чүткөл 120 хире кижини кирип алган болуп турар база дадыр чылдарынын планын күөстөйип барган. Сельпо баштаар черини багай ажилдаанынын түнелдине чыл дургузунда самчылалык беш удаа таваржыларын илерөөн болгаш оон нитизи-биле 3500 акша түнүгү салмыгдал болган.

Сельпоңуң ревизия комиссиясы багай ажилдап келген дээрин илеткелди болгаш апаа садал берген төлөөлөр шыгыг шүгүмчүлөдөн. Орелер колдуунда 1958 чылдын бээр бар болуп турар. Чижээ, Дербет-оол 1958 чылда самчылалды кылган, оон кырында ам-даа 350 акша хевээр чыдып турар. Ол ышкаш ажыг чок чурттакчы кылдыр иштинде, ук комиссия бодунун өргөзгөн ажилдап шыдаанар. Чижээ, сельпоңуң даргазы турган эш Кара-Монгуш хей удаа Кызык-чөм түнүг чок командировкалап, халас акша-херекти чарыдалы кылдып турганын апаа илереткен. Сельпо баштаар болгончок-ла үстү бээр, ылагыга чигир, даалан, манарын, уруглар хеве болгаш килес илжидер ышкаш чугула барааннар амга чедир чок болуп турар. ыраак черлерде турар калдыкчылары барааннар-биле хандырып ажил мында база-ла чөп-гүөр денелдинге чедир тургустуу-маан.

Хуралдын киржикчилери чаа сөгүттүргөн сельпо баштаар черинге (даргазы эш С. Шөмбөт) бо бар четпестерин дарый чайладар хемчеглерин алырын сүмөлзөөн.

Н. ХЕРТЕК.

ЧОНУН ХЕРЕГЛЕДЕРИН ХАДЫРАРЫН ЭКИЖИДЕР

ЗИРИК-ЛЕ... ЗИРИК

Эртенгиди 9 шак. Арыскан магазинини чанында аш-чөм садып алыр дөш келген кижилер хөй-биле мөшөшкөн.

— Бистин эргелекчиси чүгү дээр боор! Тура чете ажылдаар, тура чете эвес ажылдаас кижидир бо — деп, апаа бир-ле киж чугаалай берген.

— Дүн-хүн чок эзирек-ле... эзирек, ол мааа найы кээр, хоочуну азыр чыдыр мынаа — деп база бир үн диннаалган. Ол-ла удустун аразында чыгыгы танымыл Д. Коңгар магазинин экинни танымыл да-ышмаан. Чүвениң ужуру чөптү? Садыкы Монгун Седен халуң эртен эзирөөт, магазиниң дугурун бир-ле садып алыкчыга берип каан болган.

Арыг-Узүу рабкооптун даргазы эш Зарубин ол байдалы боу көргөш, эргелекчиси ажылдаар дугайында хемчег албайн, харын мажанын динделзөөн, чоруканында суурун чурттакчылары хөб, шай, таапкы садып алыры-биле Арыг-Узүүчүн, Шагаан-Арыг хоорайже каш хонук дургузунда шуужар уужура таваржы келгенер.

Арагалар чөрүкка суудуккан Седенин бо четпес чоругуна садып алыкчылар таарымшай, чонуну херектедилерин хандырып экижидери дөштүг, ак-сеткидиг ажылдаар эргелекчидиг болурун күөп турарлар.

А. ДОЛБЫР-ООЛ.

ЧҮГЛЕ ТАНЫШТАРЫНГА...

Арыг-Узүу рабкооптун Ак-Тургулда аш-чөм магазинин эргелекчиси Т. Шувалгина совет садыгы чурумун каржызы-биле үрөп, магазинге кирген арага аймаан чондан чажырын, чүгө бодуну таныштарына дуюкка саар апарган.

Ол боду үргүчү арагалар чорукка суудуккан. Магазинге араганы чажыры алган, өөзү бажыныга дажыгдал, дүне таныш-көрүштерин биле арагалашкынын организастап келген. Оң бажынында ыр-шоор чамдыкта даппы үргүчүлөп турар. Ол садыгынын магазинде аш-чөм аймаанын азы-бүрү барааннары үргүчү-ле кочүг ховар болуулар. Барааннарын ассортментини четпелен, чонуну хандырылганын экижидеринче сагыш салбайн, чүгө бодуну там тыктыг, хөдүг амыдыралын ол болад турар. Шувалгинанын ажылын хынаар үе ам келген. Мындыг садыгы-биле моон сонгаар аптежери берге деп садып алыкчылар аразында чугаалайп турарлар.

Н. ДАРДАЙ-ООЛ, В. ХУРАГАН-ООЛ.

МАГАЗИН ХАГДЫНГАН

База-ла Ак-Тургу сууруда үлөтүрү барааннары саар магазинини садыгылары Сидорович биле Трудоводо олар назымал-кырааныга сымдалганмыс, магазини хаап алган турарлар. Оон уламдында садып алыкчылар Булуң-Терек, Иштин-Хем, Арыг-Узүу сууруларже барааннар садып алыры-биле аш-чөрүк кылдыр уужура хей удаа таваржы келген.

Назы-хары улгаткан кижилерини садыг ажылында хосталыр дөң күрөк хандырып, оларын орунуга чаа садыгыларын ажылдаар дугайында айттыгыны дарый шиптирлерин Арыг-Узүу рабкоопка суурун чурттакчылары улуу-биле күөп турарлар.

М. ЛАМА.

ЧУРТТАНЧЫЛАРЫНЫ НЕГЕЛДЕЗИ

Иштин-Хем сууруга 1962 чылдын сентябрынын сөөлүгүне чедир тускай пекарня ажилдап турда, хлөб-биле чонуну хандырылганы дык таарымчалыг болуп турган.

Арыг-Узүу рабкооптун баштаар чери артык чарыгалдыг пекарня деп көргөш, ону хаап каан. Суурун чурттакчыларына хлөбти Арыг-Узүүден чедирип хандырып ол азаан турган.

Индыг болза-даа ук азаанкын херек кырында эки күөстүтүмөй келген. Хлөбти Арыг-Узүүден мындааа экеттүр болза-даа чоңга ол четпеске база колдуунда-ла эри хлөб шынар талазы-биле херектедилерин негелдизин хандырып турар.

Рабкооптун баштаар черинде бо байдалды эскерип көргөн, Иштин-Хем суурун пекарняны каттап ажил хемчегти алырын чурттакчылар шынгын негеп турарлар.

А. АМБАРКИ.

ЫНЧААР АЖЫЛДАП БОЛБАС

Улуг-Хем районун «Чолураа» колхозунда районун магазинин эргелекчиси эш Сарыг-Донгак доктааттыгын хун чурумун барымдалавайын турар. Магазини эртер 8 шакта ажыдар деп бижип каан турда-ла ону ол 9—10 шактарда орайтап ажиткан, кезже 6—7 шакта-ла хаап турар. Оң анында, магазини 2—3 хонукта ажыг тургускаш, оон соонда база бир ол хире хуусаада хаалайг тургусканын а чачыккан. Бо четпес практиканын түнелдине ыраак-узак черлерден келген мал-

чынар херектеп барааннарын садып ап шыдавайн, куруг чавар уужура удаа-дараа таваржы турарлар.

Колхозчулар боттарынын садымын ажылында үстүндө ышкыш четпестерин чайладарын, ылагыга чер-черде малчыныраң барааннар-биле хандырып экижидер хемчеглерин районун баштаар черинге күөп турарлар.

С. НАМЧАН.

Улуг-Хем районун «Х Улуг хураа» колхозунун малчыныраң өгелеринге азы кыштагылары чурттага бажыныраңга суугу кылдыр садып кара дериин улуу-биле херектеп турарлар. Иччалаа-даа ук дериин колхозтун деивкээринде ийи магазинин найызында-даа олар тышпаан.

Оон уламдында хойжулар Сенти-Хурак, С. Бай-Кара дөш эскерже-даа боттарынын өгелеринге аржак ойбак-дежик, эрги суугарын салып алган өрбар. Кижин багай суугу-дуг ө шыталыр, өск болур дээрин биндингир болгой. Ол-ла хойжулар самдар өгелерин шып, чыгыларга чадагай презентерини садылгарын база тышпааннар.

Н. ОЙДУП-ООЛ.

БАРААННАРНЫ ШЫН ДЕНЗИЛЗЭР ХЕРЕК

Улуг-Хем районун «Улуг-Хая» совхозунуң Арыг-Бажы салбырында даректа Мария Даваа дээрин садыгдал турар.

Ол аш-чөм барааннарын дензилээрде деми карзан садып алыкчыга шуут көргүсөс арганы херектеп келген. Демиини прилавка артында ажитталчак чере тургузуп алган, ол чүгө боду көрүп турар. Хлөбти болгаш өске-даа барааннары база араак салган, деми бичин шимчеп, кудуртуур оларын садып алыкчыларга берип турар.

Бирги сорттун хлөби кылдыр ийги, азы үшкү-чаа сорттуну садылгай бээр тавармалар ол садыгынын практиканыга база алерен турган. Садып алыкчыларынын мурнуна арын-чүрү чок чорун илереди, оларын мөгелээр болгаш кара чар чоруктары болурун турар садыгы хлөб Даваанын ажылын хынап, совет садыг чурумун шыгыг садымын боттандырып хемчеглерин «Улуг-Хая» совхозта рабкооптун баштаар черинден дарый ала чөгүр.

М. ХОВАЛЫГ.

ХӨЙ-НИИТИНИН ЧЕМНЕНИЛГЕЗИ—ЧУГУЛА АЙТЫРЫГ

ЧУРТТАНЧЫЛАРЫНЫ КҮЗЕЛИ

Партиянын ХХП съездине илеткел кылган турган, эш Н. С. Хрушев болза, ажылчы чоннарын амыл-адынын денелин улам бедилер сорулганы шиптирлериниң аргазы — ол дээрге бедик буудуучулук, амы үениң техниказы-биле дериттинген магазиннерин, столоваларын, чурттага хандырылганын комбинаттарын, фабрика-кухналарын тургузарында болурун тодаргай айткан.

«Сут-Хөл» совхозтин Бара-Чыраа суурунун ажылы чоннарын амыл-ады хандырылганында чамдык четпестерге бо чугаа дорт-ла дөш турар. 1961 чылда ол сууруга столовалар доктаамал ажилдап турда, совхозтун ажилчаныраңга, кезде ажыл-агыйнын тускай эртемнилеринге, башкыларга, өмнөдө ажилдакчыларыга болгаш бүгү ажылчы чоннара дык-ла таарымчалыг турганын чурттакчылар утпаан.

Ол столовая хандыгандан бээр ам үр үе эртен, совхозтун дирекциязы, Сут-Хөл рабкооптун баштаар чери (даргазы эш Сарыгал) ону организастаарында түвексингеш, кара ажытпап хаап алганнар.

Бир эвес ажыл-агыйың өзү-биле хевээр ажилдапкан болза, ол бодунун орулгазы-биле бүгү-ле чарыгалдарын дугаш шыдаар турган: районун шүгүмчүлөп турган, ай, кварталдарын будуруга планнарын ол столованын коллективинин үргүчү ажыг күөсүдип турганы-даа биндингир болгой.

Бо хүннерде чүгө совхоз төвүндө шынары чавык хлөб быдырып турар, а салбырларын магазиннеринде хлөб аймаа, бутка кылгалары мырынар кезуубөстөөн. Бо талазы-биле чонун негелдиз улуг.

Суурларда тараа соолдуруп хоорган, согааш, бада, депки чаап белеткөөн кижилерин барык тажы-бүрүзүндө эскерип болур. Тыва өзү-биле белеткөөн даалан, тараа солун болгаш эки чөмөр болбайнаа, ыччалаа-даа оларын белеткөөринге өвөөш эвес шаг-үе негеттин чүвө болганда, ниитиниң буудуруга эвээр ажилдап турар кижилерин ажылынга ол чорук саадалыг үргүчү болдулары тодаргай.

Ынчангап столованым ажыдар, ажилчаныраң аш-чөм херектедилерин хандырып экижидер хемчеглерин алырын рабкооптун баштаар черинге, «Сут-Хөл» совхозтун дирекциязыга ажилчынар улуу-биле күөп турарлар.

О. ЧАҢ-ООЛ.

СТОЛОВАЯ БОЛЗА...

Бистин «Чыраа-Бажы» совхозу-встуга Хорумунг-Кежиг суурунга

Нижиний-Тагильде пластиктиг массалар заводунда ион солчур чунтар-нын цехтериниң комплексини ажылдап киригеринге белеткеп турар. Анда элзэн каш материаларын чунтарын чаа технологияны өзүгээр белеткеп үндүрер апаар. Нырланчан кылдыр кылган чунтар бийиргинелчек мылдыр кылганындан быгык болур, белен элевес, ынчангап үр ажыглаттынар. Ындыг чунтар чигир болгаш химия үлөтүрүнгө, чыгыг энергетиказыга хереклеттинер апаар.

ЧУРУНГА: грануляция салбырын-да.

СЭТА-нын фотохроникасы.

Фото А. Граховтуу.

Н. С. Хрущевтун илеткелин Бирмада парлап үндүргөн

РАНГУН. (СЭТА). ССРЗ-нин Дээди Советинин сессиясында Н. С. Хрущевтун «Делегийн амыг байдалы болгаш Совет Эзелетинин даштыкы политиказы» деп илеткелин бурун текстинин «Ар сит» деп журнал бирма дылга парлап үндүргөн.

Амыг уениң кол-кол айтырылганын ханы марисисчи анализ Хрущевтун илеткелинде бердинен болгаш улустар аразынын маргылаалыг айтырылганын тайбынчы база кичи төрөлгенин чагай чоруунун эрге-ажыктарына таарыштыр шиттирлеринин оруктарына болгаш аргаларына хамарыштыр Коммунисттик партиянын база Совет чазактын туруму ында тайлыбырлаттыган деп, «Бирман» солун бижизи.

Конгону кататтыштырарың чаа планы

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Конгонуң төп чазактын премьер-министри Спирл Ауда Конго-биле Катанганы дүргөн каттыштырарың чаа планын иди үндүргөн.

Ол планын аугуар алырга, нияти азылдарын министрствонун чингине секретары Франсуа Казала административтик төлөөлөрүн баштап алгаш, мочуну эргелеп башкарың бодунга түр када худуап алырга-биле Элизабетвилде чоруу деп турар.

Катанганың дүжүмдери болгаш албан-хаакчылары — даштыкы кижилер, бир эвес Конгонуң төп чазактагы шынчы болурун дагыраан бөр болза, боттарынын албан-дужаалдарына хевээр артар. Конгонуң чөпөктүгү күштеринге каттыжар ужурагү Чомбениң жандарманын камгалал министрствонун сөзүредир доктаалыр толдогай хуусаага чедир боттарынын эрге-дужаалдарына хевээр артар.

Даштыкы акша болгаш даштыкы садгы талазы-биле Конгонуң хообу-дүжүмдери эске бугу мочуларга ышкыш Катангана база боттандырган турар.

Адуланың чазак Катанганың банкынын директорун томуларын Конгонуң, акша комиссияныканди д-

дэн ол комиссияга КНО дузалар турар. Ол банкынын албан-хаакчылары боттарынын ажалдап турган черинге хевээр артар. Акша комиссиянын амыгына дузалар бөлүк аспектири чорууду берин делегийн акша фондустунан чазак дилеэн.

Катанганың акша демектерин саарылгага кирбес, а оң орунуга Конгонуң акша демектерин кишер. Акша солукунунун уенинде кандыт-даа когаралга таварышса дээрин Катанганың франк акшалынын эдилекчилеринге чазак бүдүрткен.

Ассонийет Пресс агенттигинин корреспондентинин дынтаканы-биле алырга, Конгонуң төп чазактын чаа планын Катанганың чонунга кузделеринге уткуштур чүткүл кылдыр түс черин каттыштырарың үнелеп көрүп турар. Катанганың акшазына төп чазактын контролду тургузар чорук даштыкы кижилерин кезин чуртап үнүп чоруу ужура таварышарын айтып турар, чүте дээрге, Чомбениң алу-туруму боттарынын орукталарынын чартык кезин даштыкы илчилер арганы оларга берип турган дээрин каттыштырарың оң-биле кады демектеп турар.

Банчынын Катангада барганы

ЛОНДОН. (СЭТА). КНО-нун чингине секретарынын политиктиг айтырылганын талазы-биле орадакчы Ральф Банч январь 6-да Элизабетвилде чедип келген деп. Рейтер агенттигел дынтакан.

КНО-нун Катангада төлөөлөкчидери-биле чуталашышкындар кылдыр дээр кыска аян-чорук кылдып Элизабетвилде чедип келген дээрин журналдагы кылган меледгелдинге Банч ошалап демектеген.

Чомбе дайыга белеткенип турар

ЛОНДОН. (СЭТА). Каттышкан Национал Организациязынын Конго-да чөпөктүгү күштери Катанганың жандарманын удуур шериг кемелерин херек кырыла соксактан уезде Чомбе партизан дайыга белеткенип турар. Рейтер агенттигелдин корреспондентинин аныктааны-биле алырга, Чомбе КНО-нун шеригеринге удуур партизан демиселин организастар согулга-биле бодунун жандарманын кол штабы-биле чөвүлөл хуралды эрттирген.

Пекинде ужуражышкындар

ПЕКИН. (СЭТА). Кыдаттын Коммунисттик партиянын ТК-ынын даогазы Мао Цзэ-дун Индонезиянын бирги министринин орадакчысы болгаш даштыкы херектер министри Субандиону болгаш ону удеп чоруу кижилерин худуап алган. Ол душта КУР-нун Куруне Чөвүлелинин премьеры Чжоу Эн-лай, премьерин орадакчысы Чань И болгаш албанын эске-даа кижилери киришкен. Мао Цзэ-дун биле Субандио найыраалдык беседа кылган деп, Синьхуа агенттигел дынтакан турар.

Ол-да хун Кыдаттын Коммунисттик партиянын ТК-ынын даогазы Мао Цзэ-дун Пейлонгун премьер-министри дээрси С. Бандаранайкени болгаш ону удеп чоруу кижилерин база худуап алган. Мао Цзэ-дун биле С. Бандаранайкени аразына найыраалдык беседа болган. Худуап алгышыкына КУР-нун Куруне Чөвүлелинин премьеры Чжоу Эн-лай, премьерин орадакчысы Чань И болгаш албанын эске-даа кижилери киришкен. Мао Цзэ-дун биле Субандио найыраалдык беседа кылган деп, Синьхуа агенттигел дынтакан турар.

Нерунун чугаазы

ДЕЛИ. (СЭТА). Премьер-министр Неру чуртка аян-чоруун ургутуп турар. Бодунун төрттүнгөн хоорайы Аллахабадка (Уттар-Прадеш штат) болган массалык митингилерге ол чүве чугаалаан. Шериг бөлүгелешкенин кирешенин политиканын ойталаарын негеп турар реалдык күштери Неру база катат шиттирли-биле ботуу шакша. Индия бөлүгелешкенин кирешенин политиканын ачылы-биле дайынны чайлаарынын херезинге ол чугула болуу ойноп турар деп, Неру ошалап демектеген. Бир эвес бис бөлүгелешкенин бирозонинге кире бөр болуусуна, делетей дайынны чайлаар дээр чүнү-даа кылдып шыдааса бис.

Индия-кыдат кызыгаар маргылаанын хамарыштыр чугаалаан, Неру база Азиянын ийн улуг күрүчелеринин аразында кызыгаар маргылаанын тайбын арга-биле айтып шиттирлөөр дээр бодунун чазактын күзелин бадыткан. Иччал-да-аз эртен чылдын сентябрь 8-те ийн чурттарынын аразында кызыгаар туруп турган шуттуну катат тургузаарына үндүргөн. Индия Кыдат-биле чугаалашышкындар кылырдага белен деп, ол айткан. Маргылаалык кызыгаар айтырын Гаагада улустар аразынын суудуна дамчыш бөр дуураалык айтырынын көрүнгөн индий чазак белен дээрин Неру база катат ошалап демектеген.

АКШ-тын ажылчын ангызы демиселде

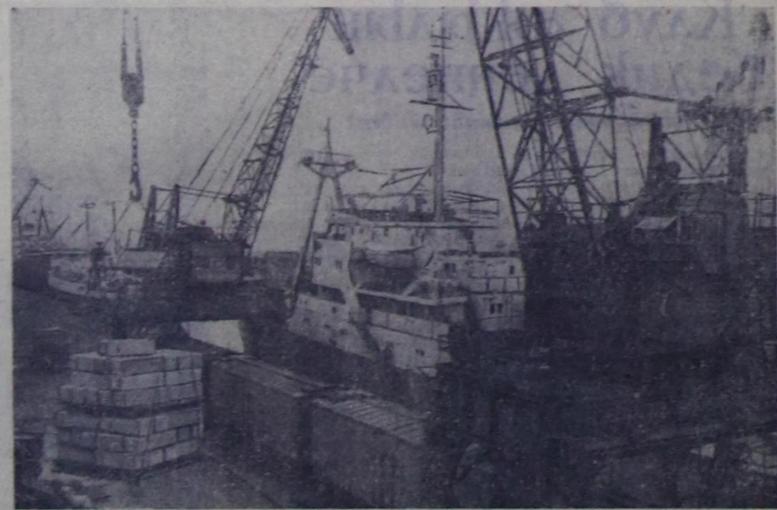
НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Нью-Йорктун парламенттарынын ажыл соксак-дышкынын эгелен уезден бөр ай эртен. Ол уениң дүргүзүнд ийн талааларын төлөөлөкчилери федералдык төлөөлөкчиле каш уаза ужурашкан, мындг болза-даа ол чугаалаан жымшыкындарын түнелдинде оларын туруму маргылаалык чангыс-даа чугуудун талазы-биле шиттирлеттинген. Амыг уезе чугаалаан жымшыкындарын үскен. Солундарын ээлери, ажылчыннын хүрээ-ленине чарылдырышкынын боду-рарына идегивашан, ажылчыннын харыскырадыгыне угандырган саададык демиселди чорударын иле-ин-биле шиттирлөөр.

Порттарынын чүк чүдүрүкчүлери индий акша соксакдышкынын уезде ургутуп турар болгаш АКШ-тын чөпөк эриинин бүгү порттары сандараткан. Ол акша соксак-дышкынын маргылаанын кол үндөини база ажалдар черин хевээр арттары дээр порттарынын демисели болуп турар. «Локхид» компаниянын ужур чүдү заводдарын ажыл соксакдышкынын эгелээр чокчулаан. Демир орукчуларын нияти национал ажыл соксакдышкынын бодурун бай аргажак дээрин паралаада ургутуп бижип турар турар. Демир оруктарга маргылаанын үндөини — чаартыла-биле холбаштыр ажылчыннын массалык-биле ажалдан удуруп турарында.

Ол байдалдарда монополиялар «профессорларды кычкыктырбас» дээр демиселе пропагандалып бүгү чөпөктөри мобилизастан. АКШ-тын конгресс ажылчыннын ажыл соксакды эргекти каанымын монополиялар негеп турар.

АКШ-тын чөпөк эриинин бүгү порттары сандараткан. Ол акша соксак-дышкынын маргылаанын кол үндөини база ажалдар черин хевээр арттары дээр порттарынын демисели болуп турар. «Локхид» компаниянын ужур чүдү заводдарын ажыл соксакдышкынын эгелээр чокчулаан. Демир орукчуларын нияти национал ажыл соксакдышкынын бодурун бай аргажак дээрин паралаада ургутуп бижип турар турар. Демир оруктарга маргылаанын үндөини — чаартыла-биле холбаштыр ажылчыннын массалык-биле ажалдан удуруп турарында.

Ол байдалдарда монополиялар «профессорларды кычкыктырбас» дээр демиселе пропагандалып бүгү чөпөктөри мобилизастан. АКШ-тын конгресс ажылчыннын ажыл соксакды эргекти каанымын монополиялар негеп турар.

Калининградта далайын балык өртөзөй-чуртта эңге улуг болуп турар. Ол өртөзөй база балык туузушкуну Атлантика океанга, Согуу болгаш Балтий далайларга чорулап турар океанарын эштин чоруу баазалары, рефрижераторлуу траулерлерин худуап ап турар. Мында тууду турар ишкери дөрт муң тонна соодукчуну бирги ээлээ ажылгааче кирген. Оң күчүлүг компрессорлук машиналары камераларга соокту 25 градус чедирин шыдаар аргалы. Ол чорук балыктын сортуулу

ЭШ-ХУУЗУНУҢ СУДТАРЫНЫҢ АЖЫЛЫН ДАН

ЧӨПТҮГ МӨЗӨМЧЕ

Эш-хуузуң суду. Оң сандарында кичи өртүзү эрге берген, даштыкы хевиринден көөрге эрге-дужаалды өдилеп чорашан хире, чазык шырдайыг кижилерин. Ол аргаалаан чалчык-буузу-даа кык база, күш-ажылдан ойталап, оор баш херек-даа үлүктөгөн.

А чүте бөрүдөттир беренил, кымыл ол?

Ол — «Шеккер» советтун Дөң-Терезин салырында арга-ыш камгалачкыч Х. Бегин-дур.

Совет кижилер коммунисттик илтиледик калба-биле тургузуп турар амыг уезе, совет эг-бүлө, ага-не бөрү-үзү угуулары коммунисттик ауга кижиндер талазы-биле шынгын харысгалгалыг болурун амырлар негеп турар. Бо чугула худуаалени күөстөйиң, ону шутт угкан турган Х. Бегиниң жөп-ниинтия мурнага судтун бурдуулап турганы ол-дур.

Он 8-ки класска өөренип турар огу Алдын-оол эртен чыдып школага каш уаза чурум үрөп, өөриде-

гезин сулараткан. Оолдун өөридегизинге дузалар талазы-биле адуу-негизинге башкылар боттарынын сумелин калып чедер бөзгө, — ол угаткан, ону кижиндери школанын херез-дир джир турганар.

А бо чылын ол оол судта жөп-ниинтияң черлеринге дүңе чурум үрөп чоруп турган, танымыларга ийн уаза туттурган, хаматчыларын өртөгө айттары оорлап мунар, өөр оолдар-биле бөлүгелешти аргаалаар чоруктарынын беэни ол бодуруп турган.

Бир эвес ону шын орукче кирип, эде кижинтисе болза, ол бичил кижилер калдып ооп болуу дег-дир.

Огулун кижиндизингине сөгүш салбайн турары дээр Х. Бегини судтун 10 рубльге торгашан. Ол дээрге хөп-ниинтияң көргөскөн чөптүг мөзөмчө-аң-дир. Бодунун огу Алдын-оолду коммунисттик аугуу тургузуучуу кылдыр кижилерден дээр ол ага ам боттуг кемчиги амыр жураат.

М. КУВИСНАЛЧИ,
Барымы-Хемчик, Дөң-Терезин.

черегелештир чон ортузунга хообу-дүрүм танымыларын база чорукчу келген. Оң кижиндери өрткен чыдып устунде темага лекцияларын чедип уаза номчанар, оларга 430 ажыг кижилер олурушкан.

Бистин жөп-ниинтияң судуусу ажылчы чоннары коммунисттик ауга кижилер талазы-биле уаза согурулганын салып турар. Бодуустун чорудуулашына кирген херектерин сурууну чурттакчыларын калбак кижилерин-биле чогур үенинде көрүп, шиттирлөөп турган, ниятианы болгаш хүрүениң көрүм-чүрүмунун урекчилеринге удуур демиселисти моон сонгаар улам-на шынгырадыр ужураат бис.

Х. НАРА-ООЛ,
судтун даргазынын орадакчысы.

ДРУЖИНАНЫҢ АЖЫЛЫН СЕГИТСЕ

Чөп-Хемчик районун Алдын-Мадыр көздө Советинде улусчу дружинаның ажылы өсүлү уезе чоруу-вастан. Оң командири турган эш Шалды 1962 чылдын эгезинде-ле советок төвү Ауг-Асы сурже дактаамал ажалдары-биле көпчү-руй барганынын өсүлүнде дружинаны башкаар талазы-биле оң командиринин ажылы барык көөртө-бейн келген. Дружиначылар жөп-ниинтияң черлеринге, куудуучуларга дээршиллап үнес апарганар.

Ниятинин көрүм-чүрүмун камта-лаар ажалдын кошкан ажилдан алгаш чамдык ийн-чангыс кижилерин талазында массалык аргаалаанын организастар, шом-соода улдуер чоруктары хөп уаза бодуруп турарлар.

Мындык четистерин угулгап, жөп-ниинтияң көрүм-чүрүмун быгыр-лаарын хандарын согулга-биле улусчу дружинанын ажылчы кичөө-гейин күштелирин, дружиначыларын боттуг удуруп шыдаар төлөп-тик командири оларга хандарынын салбырда парти организастыгына болгаш көздө Советтин куускумуга Көп-Терек сурууну чурттакчылары удуу-биле күөп турар.

Т. МОНГУШ.

БРАЗИЛИЯНЫҢ ТАРААЧЫННАРЫ АГРАР РЕФОРМАЗЫ ДЭЭШ

Ам Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

МЯЧИЛИГ ХОККЕЙ

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

ЧАЗАЛГА

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Республикага АГААР-ВОЙДУСТУҢ байдалы

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Бразилияда чайның иңг тулук уези. Ылаңгы Бразилияның Согуу болгаш Согуу-Чөп талааларының эквадорга чок районунда ооза эгиз. Хөмелеттер черлерге беэни агарың температуразы 40 градус чедип турар. Ургутуң кандашыкы — ол районунга анал-ла бир болушкуну болуп турар.

Анда кичиге чурттаары берге-Кандашкына алыскан чер кичиге өөрүшкүлүг чү бөрү. Чурттуң Согуу-Чөп талазын «Бразилияның ийн аш девискерлер» деп бразиль эртемденер чугалап турарлар. Баян, Пернамбуко, Сера, Пиауи штаттарынын оруктарында дилчкелтенген бөлүк тараачынар ажал дилеп, чөп тып кирип илесе-биле товал чоруу-рун бо-ла көрүп блуур. Рио-де-Жанейрога, Сальвадорга, харин Сан-Паулога беэни оларга ужуражып турар. Оларын хөп аюу хевээр үр кылашкан шылдаштын орукка-ла олуп турар. Муң-муң, он-он муң кижилер ашын кырып турар.

Кинотеатрларга

Бразилияда чайның иңг тулук